

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De troon der genade

Laat ons dan met vrijmoedigheid
toegaan tot de troon der genade.....

Hebr. 4:16

Troon der genade !

„Troon”, dat wekt de gedachte aan verhevenheid, aan heiligheid !

„Troon”, dat zegt: God is de Verhevene, de Heilige, Die op een oneindige afstand van ons verwijderd is. „Genade” zegt het tegendeel. „Genade” zegt: liefde, ontferming, vergeving !

„Troon” zegt: God is zeer van verre !

„Genade” zegt: God is zeer nabij !

„Troon”. Dan denken we onwillekeurig aan het roepingsvisioen van Jesaja: „Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben !”

„Genade”. Dan denken we aan de uitgebreide armen van de lokkende Heere Jezus: „Wie dorst heeft, come en drinke !”

„Troon”. Dat doet vrezen, beven ! Dat zegt: oordeel, gericht ! „Genade”. Dat doet hopen, dat geneest en geeft rust !

En die twee, troon en genade, zijn in onze tekst samengevoegd. De troon der genade ! Hoe kan dat ? Hoe kunnen die twee samengaan ? Van verre en nabij ? Vrezen en hopen ? Oordeel en genade ?

Het geheim ervan ligt verklaard in de Heere Jezus Christus. In vers 14 zegt de apostel: „Dewijl wij dan een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgaan is, namelijk Jezus.” Op de dag van Zijn hemelvaart kwam Hij in de troon. En dan met Zijn verzoenend bloed ! Hij voldeed aan Gods recht, dat wij met voeten getreden hebben. In en door Hem en Zijn volbracht Borgwerk werd Gods ongenaakbare troon tot een troon der genade. „Gods eigen Zoon heeft tot de troon, de weg ons weer ontsloten !” Troon en genade ! Samengevoegd, verbonden in en door Christus tot een wondere eenheid. Troon en genade ! Beide hebben wij in ons naderen tot de Heere in het gebed te bedenken ! Zowel de troon als de genade. Zowel de afstand als de nabijheid. Zowel de heiligheid als de ontferming.

Hoevelen zijn er niet, die de troon vergeten. Die geen enkel besef hebben van de oneindige afstand, die er is tussen de heilige God, Die buiten Christus voor de zondaar toch een verterend vuur is. Die ook geen enkel besef hebben van eigen schuld en nietigheid en onwaardigheid. Die geen enkele eerbied hebben voor God, Die in de eeuwigheid woont. Die met God omgaan als met huns gelijke. Die God halen in de sfeer van het schepsel. Die vaak heel gemakkelijk Hem aanspreken als „Vader”, zonder echter te bedenken, dat Hij „in de hemelen” is ! Die wel spreken over Gods liefde, maar nooit werk kregen met hun zonden.

Troon der genade ! Zij, die de troon vergeten, kennen God niet, noch zichzelf ! Er zijn er ook, die wel de troon zien, maar geen oog hebben voor de genade. Die niet in kinderlijke doch in slaafse vrees beven voor God ! Die wel een met een ontwaakt geweten een besef hebben van zonde en schuld, maar die er eigenlijk mee van God afvluchten omdat het besef van zonde en schuld niet opkomt uit de ingestorte liefde Gods in het hart. Denk aan Kaïn, Ezau, Judas !

Troon en genade. Zij, die de genade voorbij-

zien, kennen God niet en zichzelf niet in het Aangezicht van Jezus Christus.

Troon der genade ! Troon en genade ! In en door Christus !

Ook voor degenen die de Heere kinderlijk leerden vrezen als vrucht van Gods bekerende genade is de opwekking niet overbodig om te bedenken dat Gods troon een troon der genade is. Om in dat besef in het gebed tot God te naderen.

Tot de troon ! In diepe eerbied ! Laat het niet kwaad zijn in Uw heilige ogen, dat ik mij onderwind om tot U te naderen

In het besef van eigen kleinheid en onwaardigheid: hoewel ik stof en as ben.....

Tot de troon der genade: Heere, ik laat U niet gaan, tenzij dat Gij mij zegent ! Laat ons dan toegaan tot de troon der genade !

Wat een eeuwig voorrecht, wanneer we geleerd hebben en het nog altijd bezig zijn te leren, dat we slechts van genade kunnen leven, dat we het van genade moeten hebben, van Gods genade in Christus !

Genâ, o God, genâ.....hoor, hoe een boetling pleit..... O God, weest mij, zondaar, genadig..... „Mijn Rechter zal ik om genade bidden”, zegt Job.

Kregen we Gods genade onmisbaar nodig ? Laat ons dan toegaan tot de troon, tot de troon van de Heilige, de Verhevene God, in kleinheid, in diep ontzag, maar toch met vrijmoedigheid, in kinderlijk vertrouwen, want die troon is om Christus’ wil een troon van genade, rijk en vrij.....

Volgende keer D.V. iets over die vrijmoedigheid !

Vlietstra

Van de redactie

1. Ontmoetingsdag. Het blijkt, dat onze eerstvolgende ontmoetingsdag D.V. zaterdag 12 april a.s. niet in Sliedrecht-centrum kan worden gehouden. Er heeft een omvangrijke verbouwing plaats, die dan nog niet gereed is. Aanvankelijk werd verwacht, dat dit wel het geval zou zijn. Daarom zal de ontmoetingsdag naar we hopen in **Kampen** kunnen worden gehouden, waarvoor we weer het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente hebben gevraagd. We kunnen dan D.V. in augustus a.s. in Sliedrecht vergaderen. Voor dit jaar zal er dan een omwisseling plaats vinden: eerst naar het noorden en dan naar het zuiden. Laten onze noorderlingen daar al vast rekening mee houden. Het is niet de bedoeling, dat er verandering komt in de sprekers. Hun namen hebben we al een paar keer vermeld, dus die zijn bekend.

2. School voor Dundas en Hamilton. We ontvingen per giro een gift van f 700,— van de Vrouwenvereniging Bidt en Werkt te Poederloijen. Persoonlijk werden ons giften van f 10,— en f 25,— ter hand gesteld. Dit alles verblijdde ons zeer. Hartelijk dank.

3. Banden. We herinneren er nog even aan, dat er gelegenheid bestaat om de nummers van de elfde tot en met de veertiende jaargang te laten inbinden. Men kan de nummers in goede orde aan mij toezenden. Hoopt men op de ontmoetingsdag te Kampen te komen dan kan men zijn verzameling daar aan mij afgeven, natuurlijk bij leven en welzijn. Dit bespaart kosten van verzending. Daarmee wordt dan gelijk de termijn van toezending gesloten.

4. Ds. R. Kok. We bezochten ons redactielid

Van de Administratie

De betalingen voor de 15de jaargang komen thans dagelijks binnen, wat ook voor ons vele verrassingen meebrengt. Wij hopen dat deze verrassingen mogen aanhouden, te meer daar de portokosten belangrijk hoger zijn geworden. Met veel dank kunnen wij thans vermelden dat aan giften sinds de laatste verantwoording werd ontvangen de som van ruim f 9.000,—. Laat dit bedrag, voor hen die nog niet hun abonnement betaalden, een voorbeeld van navolging zijn. Wij blijven belangstellend uitzien. Ook konden weer 10 nieuwe abonnees worden genoteerd, waaronder enkele waren, die een abonnement op ons blad aan anderen ten geschenk gaven. Ook dit is een pracht voorbeeld voor navolging. Hierdoor wordt aan ons blad meer bekendheid gegeven. Ten besluit, we namen dankbaar kennis van de goede wensen aan ons adres, voor het vele werk daaraan verbonden.

Adm.: Bewaar het Pand, Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn. Giro 704350.

N. B. Voor de school te Dundas ontvingen wij een gift van f 50,—, ook daarvoor dank.

v.d.L.

Ds. R. Kok en zijn echtgenote. Gezien hun hoge leeftijd verkeren ze allebei nog in een redelijke welstand. Zij leven met het kerkelijke leven en ons blad mee. Het is Ds. Kok echter niet meer mogelijk om nieuwe artikelen voor ons blad te schrijven. We hebben er echter nog enkele in voorraad, die we te zijner tijd hopen te plaatsen. Voor Ds. Kok is de tijd van rust aanbroken. Wel heeft hij nog kans gezien om een afscheids-preek te maken, die binnenkort met een paar andere - de laatste - preken bij Den Hertog zal worden uitgegeven. We verwachten dat er veel belangstelling voor zal zijn. De prijs is ons nog niet bekend maar wil men zich nu al voor een of meer exemplaren opgeven dan willen we graag bestellingen noteren.

5. Gideon. Het boek van Ds. Van der Ent heeft zijn weg gevonden. Er zijn vele exemplaren verkocht. Dat is verblijdend. De voorraad is geslonken, maar het boek is nog verkrijgbaar. De prijs is f 42,50. Als men het nog niet in zijn bezit heeft, laat men dan niet al te lang wachten met het bestellen ervan. Via ons blad hebben we vele exemplaren aan de man gebracht. We willen ons ook nu weer beschikbaar stellen om bestellingen te noteren. Men kan dat schriftelijk doen of telefonisch. Het trof mij dezer dagen nog hoe waarderend iemand over de inhoud van het boek sprak.

B.

DE DORDTSE LEERREGELS LES 32

(Rectificatie.

We schreven in onze vorige les: les 30. Gelieve te lezen: les 31.)

HOOFDSTUK II, artikel 3.

Handelt hoofdstuk II van de D.L. over de DOOD VAN CHRISTUS EN DE VERLOSSING DER MENSEN DOOR DEZE, zo gaat het in artikel 3 over de GENOEGZAAMHEID van de enige en volmaakte offerande van Christus.

We hebben in het EERSTE artikel van hoofdstuk II gesproken over de NOODZAKELIJKHEID van de GENOEGDOENING AAN DE GERECHTIGHEID GODS krachtens de eis van Gods hoogste rechtvaardigheid.

Zou er sprake kunnen zijn van verlossing des

mensen, dan moest eerst aan de geschonden gerechtigheid Gods **VOLDAAN** worden en wel door betaling met tijdelijke en eeuwige straffen vanwege de overtreding der Goddelijke **WET** en de rechtvaardig verdiende **VLOEK** der wet.

Maar wie zou die prijs kunnen opbrengen en Gode het rantsoen kunnen geven? Ja, dat was de mens, die de schuld gemaakt heeft, verplicht te doen, maar daartoe is hij ten enenmale niet in staat.

Die vereiste betaling kon ook niet gedaan worden door een schepsel, dat zelf zondig schepsel is, maar alleen door zulk een Middelaar, Die èn waarachtig en rechtvaardig mens is en tegelijk ook waarachtig God! En voor zulk een Middelaar en Borg heeft GOD ZELF gezorgd en daartoe Die verordeneerd in de eeuwige vrederaad Gods.

Het tweede artikel van hoofdstuk II geeft dit aan, namelijk dat God uit Zijn oneindige barmhartigheid Zijn **ZOON** heeft gegeven. Want Hij alleen kon genoegdoen aan de straf-eisende gerechtigheid Gods en van de toorn Gods bevrijden.

Nu zegt artikel 2 daarbij: „Voor ons of in onze plaats”. Dit betreft dus het mysterie van de **PLAATSBEKLEDING**. Volgens de remonstranten zou dit „voor ons” betekenen: ten goede voor ons. Maar hoe zit het dan met de **SCHULDVRAAG**? Die kan toch niet zo maar ongedaan gemaakt worden door een heilig en rechtvaardig God! Neen, er moest betaald worden! Daarom moest Christus „tot zonde” worden. Let wel: niet „zondig”. Want dan zou Hij deel gehad hebben aan de **erfzonde**. En dat kon niet. Hij was immers „ONTVANGEN VAN DE HEILIGE GEEST”. En, indien Christus Zelf „zondig” zou zijn geweest, hoe had Hij dan voor anderen of in de plaats van anderen kunnen betalen?

Welnu, zo schrijft de profeet Jesaja: „De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op hem en door Zijn stiemen in ons genezing geworden.”

Wanneer wij nu **ARTIKEL III** lezen, namelijk: „Deze dood des Zoons Gods is de enige en volmaakte offerande en genoegdoening voor de zonden; van oneindige kracht en waardigheid, overvloediglijk genoegzaam tot voldoening van de zonde der ganse wereld”, dan zouden we uit de uitdrukking: „**OVERVLOEDIGLIJK GENOEGZAAM TOT VOLDOENING VAN DE ZONDE DER GANSE WERELD**” de vraag kunnen stellen: Is Christus dus toch gestorven voor alle mensen, hoofd voor hoofd?

En zeer velen, ook onder de gereformeerde gezindte, beantwoorden deze vraag volmondig met „ja”. Maar dan zouden de remonstranten toch gelijk hebben, die zulks ook leerden en leren. Het is de leer van de **ALGEMENE VERZOENING**! Christus zou dan slechts voor de mens de **MOGELIJKEHEID** tot verzoening hebben aangebracht en dat het nu maar van de mens afhangt, of hij die mogelijkheid wil aangrijpen en tot de werkelijkheid wil maken. Dat zou gelijk zijn aan de redenering van velen: iemand ligt in het water; een redder werpt een reddingslijn toe en dan moet de drenkeling maar zelf zien, die reddingslijn aan te grijpen en zo gered te worden. Terecht heeft men hierbij opgemerkt: en als zij nu eens bewusteloos neerliggen? Hoe zal men die zelf kunnen aangrijpen? Welnu, daarom dienen we de bedoeling van deze uitdrukking in artikel III zuiver te verstaan.

En dat geldt evenzeer van een uitdrukking in onze Heidelbergse Katechismus, in Zondag 15, namelijk: „Dat Christus aan lichaam en ziel de ganse tijd Zijns levens, maar inzonderheid aan het einde Zijns levens, de last van de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijk geslacht gedragen heeft.” Schijnbaar zouden we hier niet kunnen vinden de gedachte van: Christus heeft de zonde van het ganse menselijk geslacht gedragen. Dit staat er echter niet. Maar..... de zonde tegen het ganse menselijk geslacht. Hier wordt niet geleerd een algemene verzoening vóór de zonde van enz. De toorn Gods is ontbrand tegen de zonde van het ganse menselijk geslacht.

Maar de uitdrukking: „overvloediglijk genoegzaam” wijst hier op de **ONUITPUTTELIJKHEID**, op het volkomen **TOEREIKENDE** van Christus' offerande. Al zouden er bij wijze van spreken nog duizenden werelden zijn, die verlossing nodig hadden, dan zou Christus' bloed zó volkomen algenoegzaam, dat is toereikend zijn, dat Hij niet opnieuw

weer bloed behoefde te storten tot verzoening.

Nu dienen we hier wel te onderscheiden. Dit „volkomen toereikend-zijn” van Christus' offerande betekent niet, dat die offerande voor alle mensen bestemd is. Neen, want dan leert Gods Woord duidelijk, dat geleden heeft en gestorven is voor Zijn uitverkorenen, voor degenen, die Hem van de Vader gegeven zijn, zoals ook Zijn **VOORBIDDING** bedoelt. „Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe.” Johannes 17:9. Maar u zult opmerken, dat Christus toch tot Zijn discipelen gezegd heeft: „Gaat dan heen, onderwijst al de volken,” (Matth. 28:19) Ja, dat is waar. Maar dit raakt de **VERKONDIGING** van het Evangelie. En deze geldt voor alle mensen. Artikel zes zegt dit duidelijk, zoals we D.V. nader hopen te beluisteren.

Het is echter voor ons nu de vraag, of wij het bloed van Christus hebben nodig gekregen en ingeroepen tot verzoening van onze zonden. Is het gestreken aan de deurposten van uw hart? Denk eraan, dat die engel des verderfs ook eens langs uw huis komt en wie weet hoe spoedig? En wanneer hij dan het bloed niet bij u ziet? O, wat zal dat dan erg zijn,..... het bloed des Nieuwen Testaments onrein te hebben geacht!

Och, leef er niet zo maar overheen, maar smeeke nog om deel te ontvangen aan de reinigende, verzoenende en verlossende kracht van dat bloed, ja, dat reinigt van alle zonden!

Dr.

v.L.

POLIO Afwachten of afweren?

We geven weer het woord aan Douma en Velema, de schrijvers van het boek dat onder bovengenoemde titel verscheen:

„5. Over de samenhang tussen geloof en het gebruik van middelen moet het volgende worden opgemerkt:

De relatie tussen God en mens is er nooit een van: hoe meer God doet hoe minder we zelf te doen hebben. Geloof staat niet plaatsvervangend voor een stuk werk, maar bepaalt hoe de mens zijn werk verricht.

De Bijbel tekent de hoge positie van de mens in het verbond met God. Als antwoordend op het Woord van God is hij tegelijk een verantwoordelijk wezen. Hij is belast met heerschappij over de schepping. Elk middel dat hij aanwendt kan hij misbruiken. Beslissend voor het gebruik van de middelen is een dubbele grens: de grens van het geloof en die van gehoorzaamheid aan het gebod van God. Er is in de Bijbel zelf tussen gelovigen verschil in handelwijze, waarbij soms wel, soms niet van middelen gebruik gemaakt wordt. Het geweten speelt hier een beslissende rol. Wie kan danken voor wat God in zijn voorzienigheid geeft, mag door een broeder niet van ongelooft of zwak geloof beschuldigd worden.

Alleen het gebruik van middelen die in zichzelf slecht of verderf brengend zijn, is verboden. De ontdekking van nieuwe geneesmiddelen en de uitbreiding van de mogelijkheden ter voorkoming van ziekten behoeft het geloofsvertrouwen niet te ondermijnen. Het menselijk hart is geneigd zijn vertrouwen op het geschapene in plaats van op de Schepper te stellen. Maar dat is in alle eeuwen zo geweest. Een principiële verschil tussen moderne en vroegere middelen is er niet.

Ook uit wat Calvijn in de **Institutie** over Gods voorzienigheid zegt, wordt duidelijk dat de mens op zijn hoede moet zijn voor gevaren en zich niet aan zijn verantwoordelijkheid mag onttrekken.

We moeten het dreigende gevaar niet afwachten, maar afweren. En als we gedaan hebben wat we konden om het gevaar te weren, dan kunnen we ook rustig afwachten. De zekerheid ligt voor ons niet in de middelen, want we blijven in het gebruik ervan vertrouwen op God. Dat geldt ook voor de vaccinatie. Er is geen reden om juist dit middel als „ongeoorloofd” aan te duiden. En het is evenmin in te zien waarom vaccinatie een poging zou zijn zich aan het oordeel van God te onttrekken. De rampen die God aan mensen oplegt, kunnen zij door veronachtzaming en achteloosheid juist over zich doen komen. (Calvijn!)

Bij de tegenstanders van vaccinatie valt de

inkonsekvente houding op. Zij willen geen vaccinatie, maar zij willen wel de gevolgen van polio, zo mogelijk, helemaal ongedaan maken. Maar waaraan ontliden zij het recht om aan de gevolgen van het oordeel te ontkomen?

Wij besluiten het vijfde hoofdstuk niet met een loflied op de middelen, maar met een loflied op God: Loof de **HEERE**, mijn ziel, en vergeet geen van zijn weldaden (Psalm 103)! 6. Er is tijdens de polio-explosie van 1978 om verplichte vaccinatie gevraagd (o.a. door dr. P.J. Roscam Abbing en mr. J.E. Doek). Tegen verplichte vaccinatie moeten echter bezwaren worden aangetekend.

Vaccinatiedwang, ook in de tijd toen er bij de pokkenvaccinatie een duidelijke sociale dwang was, is in Nederland nooit absoluut geweest.

Bij de polio-explosie van 1978 kon niet van een nieuwe situatie gesproken worden waarin de (gezondheid van de) maatschappij in gevaar werd gebracht. De schadelijke gevolgen bleven van beperkte aard, en juist dan moeten zaken als gewetensvrijheid en de beperkte taak van de overheid in het gezondheidsbeleid zwaar wegen.

Men kan ook niet stellen dat ouders, die hun kinderen goed verzorgen en tegen polio hygiënische maatregelen treffen, hun kinderen (desondanks) met lichamelijke ondergang bedreigen, of de verzorging van deze kinderen op grove wijze verwaarlozen, hetzij voor, hetzij na het intreden van polio. Dergelijke zware woorden, die rechtsvervolging zouden wettigen, kunnen hier niet gebruikt worden.

Een beroep op de „rechten van het kind” getuigt hier van selectieve verontwaardiging. Er moet voor de kinderen in Nederland, vanaf hun plaats in de moederschoot, heel wat méér gebeuren, wil een maatregel tot verplichte poliovaccinatie de schijn van huichelachtigheid ontgaan.

De tijd moet gebruikt worden, ook vóórdat een nieuwe polio-explosie zich voordoet, om de bestrijders van vaccinatie tot andere gedachten te brengen. Rustige voorlichting dus en geen gebruik van geweld. In het kader van deze voorlichting wil ook ons geschrift een bijdrage vormen.”

Hiermede eindigen de schrijvers. Zij vertolken de mening van zeer velen. Is dit het laatste woord over deze zaak? We willen in een laatste artikel hierover nog enkele opmerkingen maken.

B.

Voor de jeugd

Beste jongelui!

De brief van Paulus aan Filemon 58.

„U groeten Epafra, mijn medegevangene in Christus Jezus, Markus, Aristarchus, Demas, Lucas, mijn medewerkers”.

Fil.: 23, 24.

Wat wij het laatst van Demas hebben gehoord, is niet van het beste. Hij heeft, zoals Paulus dat in 2 Tim. 4:10 beschrijft, „de tegenwoordige wereld weer liefgekregen”. Over dat „liefkrijgen van de tegenwoordige wereld” wordt niet door allen gelijk geoordeeld. Er zijn er, die dit Demas helemaal niet kwalijk nemen, en hem toch tot de gelovigen blijven rekenen. Men zegt dan, dat Demas het te zwaar vond om Paulus op zijn reizen te blijven volgen, en dat hij daarom weer tot zijn vroegere staat of beroep is teruggekeerd. En wie zou dat de man kwalijk kunnen nemen. Ieder is toch ten slotte vrij wat hij doet of laten wil. Hij zou dan alleen maar van „beroep” weer veranderd zijn, doch dat houdt dan nog geen verandering van „geloof” in. De lijn wordt dan verder doorgetrokken naar b.v. een dominee, die eens voor dat vak heeft gekozen, en die het tenslotte te zwaar blijkt. Hij legt dan zijn ambt maar neer, om weer zijn oude ambacht op te vatten, of om wat anders te gaan doen. Dat kan men dan ook niemand euvel duiden. Het wordt dan zelfs nog als een deugd aangemerkt, dat iemand zo eerlijk is, om als hij het niet vol kan houden, er dan maar mee op te houden. Doch uit oorzaak daarvan, mag men iemand dan toch niet schrappen uit de rij der gelovigen?

Ik vind dit geen eenvoudige zaak. Het laatste oordeel is in alle omstandigheden aan God. En nu is niemand van de mensen een

hartekenner. Dat blijkt zelfs Paulus ook niet geweest te zijn. Ik kan mij voorstellen, dat iemand in zijn leven gemeend heeft predikant te moeten worden. Hij heeft ook met de beste bedoelingen zijn voeten eerlijk gezet op de weg die naar het ambt leidt. Doch hij komt tot de ontdekking in zijn leven, dat hij zich ten opzichte van de roeping tot het ambt heeft vergist, en dat hij daarom weer gewoon een plaats zoekt in de burgermaatschappij. Om zo iemand dáárom zonder meer als een ongelovige te beschouwen, gaat mij te ver. Laten wij dit aan God overlaten en ons houden aan het schriftwoord: Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.

Toch wordt Demas door de meeste rechtzinnige schriftverklaarders gezien als een waarschuwend voorbeeld, namelijk, hoever het met een mens kan komen terwijl het in werkelijkheid toch nog niets met hem is. Al zijn dan mensen geen hartekenners, vruchtenkenners zijn het wel. En nu komt niet altijd dadelijk elke boom in zijn vrucht tot openbaring. Het heeft in de natuur zijn tijd nodig. Zo ook in het geestelijke. Daarom kan ik mij voorstellen dat Paulus in het begin veel verwachting van Demas gehad heeft. Hij verliet de wereld en alles wat hem voorheen dienens- en beminnenswaardigscheen. Doch na verloop van tijd keerde hij op zijn schrede terug. Wat hij eerst verlaten had, ging hij daarna weer opzoeken. Hij heeft de wereld van nu weer liefgekreken, zoals het er letterlijk staat. En dan staat er voor „liefkrijgen” in de grondtaal een heel sterk woord, dat duidt op „liefkrijgen met het hart”. Hij keerde dus als een hond tot zijn uitbraaksel weer en als de gewassene zeug tot de wenteling in het slijk, zoals dat met een waar spreekwoord in 2 Petr. 2:22 verhaald wordt. Hij werd weer een vriend der wereld. En wie een vriend der wereld is, die wordt een vijand van God genaamd. Vandaar dat men Demas heeft gezien als een waarschuwend voorbeeld. En ik geloof, in dit geval, terecht!

Een ieder heeft daarom acht te geven op zichzelf. Want we kunnen een tijdlang de schijn voorgeven alsof we alles over hebben voor God en Zijn dienst, terwijl later blijkt, dat het niets anders dan „schijn” geweest is. En schijn is geen werkelijkheid. Mensen zien er niet altijd door heen, maar God wel. Degenen die nu naar waarheid staan, laten zichzelf daarom graag onderzoeken. Want zij worden nog al eens aangevallen met de gedachte dat zij een Demas zijn. De kinderen van God, die het in der waarheid zijn, hebben altijd nog hun oude bestaan. En dat oude bestaan wordt nooit bekeerd. Het is dat vleselijk deel, waarover Paulus spreekt in zijn brief aan de Romeinen, dat zich der wet Gods niet onderwerpt. Het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God. En als het vlees nu eens een tijdlang de overhand heeft, dan komt de duivel aan boord, om het de zodanigen in het oor te fluisteren dat zij huichelaren zijn en dat zij nog wel eens als een Demas openbaar zullen komen. Daaronder kan een oprechte ziel het zeer benauwd hebben. Want dit zouden zij het ergste vinden wat zich denken laat. Niet voor de mensen, maar voor God. Want dan wordt Gods Naam om hunnentwil niet geprezen, meer veel eer gelasterd. En daar de liefde Gods toch in hunne harten uitgestort is, vinden zij, vanuit hun liefde tot God, dit het ergste wat er is. Zij gaan dan in het gebed, of de Heere hen onderzoeken wil, want zij moesten zichzelf eens bedriegen. Dat zou dan voor een nimmereindigende eeuwigheid zijn. Zij bidden daarom:

ALLE BEGRIP TE BOVEN (40)

9. Een vriend voor Bernard (3)

Bij de eerste gelegenheid was ik zeer geslagen, bijna zonder hoop, bij de tweede ondervond ik enige versterkende vrede, alsof tegen mij gezegd werd: Wie zijt gij, dat gij bang zoudt zijn? en als het ware in de kracht van die grote troost kon ik tot iedereen, die de wens uitte, dat ik door zou gaan met mijn bediening, zeggen: „Zoek een zaal voor mij en ik zal bij u blijven”. Ik dacht ook aan de deur, die in Openbaring 3:8 aangehaald wordt: „Zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven en niemand kan die sluiten”. Ja, zei ik, als ik slechts de genade mag hebben om zo laag te bukken om die deur binnen te gaan.

Bernard ontving de officiële bevestiging van de aanvaarding van zijn aftreden op de dag voor Pinksterzondag, juni 1835, en al de dag nadat hij het predikambt van de St. Andrew kerk neergelegd had, werd hij gevraagd in het huis van een oude

*Doorgrond en ken mijn hart, o Heer';
Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproof m' en zie of mijn gemoed,
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt.
En doe mij toch met vaste schreden,
De weg der zaligheid betreden.*

Daarin komt dan toch openbaar, dat zij zichzelf tot alle boosheid nog geduriglijk geneigd achten, maar toch, naar het nieuwe deel - dat is het uit God geboren deel, graag oprecht zijn voor Zijn aangezicht. En als zij het niet zijn, is er onlosmakelijk en aanhoudend de bede aan verbonden of de Heere het hen dan toch maar maken wil. Of Hij hen genade geven wil om te mogen volharden tot het einde toe. Zij zouden dan nog liever als een arme zondaar sterven, smekende om genade, aan de voeten des Heeren, dan om met de wereld om te gaan, om er uiteindelijk voor eeuwig mee verloren te gaan. De zodanigen behoeven niet te vrezen, want zij liggen verklaard in Ps. 119:88:

*Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond
Uw trouwe hulp, stier mij in rechte sporen.
Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond,
Dat onbedacht zijn herder heeft verloren.
Ai zoek uw knecht, schoon hij Uw wetten schond;
Want hij volhardt naar Uw geboon te horen.*

Als dan het licht weer opgaat in de ziel en zij mogen geloven, dat de Heere toch een goed werk in hen begonnen is, dan mogen zij ook geloven dat Hij het ook voleindigen zal. Wat is zalig worden toch altijd een zaak, die van één kant vast ligt. En dat is dan aan de kant van God, en niet aan de kant van de mens.

Men doet dan de groetende Demas de groeten. Dat wil zeggen: Men gaat met hem niet mee terug, de wereld in. Want dat is zeker verloren.

Demas een man, Orpa een vrouw. Ja, van Orpa hebben jullie ook wel eens gehoord, althans dat hoop ik. Want ten opzichte van mijn jonge vrienden ben ik daar nog niet zo zeker van. Een steekproef op de catechisatie brengt mij er nog al eens achter dat de bijbelkennis bij een ieder niet even groot is, om niet te zeggen dat deze bij velen maar zeer miniem is. Orpa, haar naam wordt genoemd in het boek Ruth. Zij was van deze edele vrouw, wier naam het genoemde boek draagt, de schoonzuster. Toen Naömi, de schoonmoeder van beiden, hen voor de keus stelde, om maar terug te gaan naar Moab, dat is de wereld weer in, toen ging Orpa - net als Demas. Doch Ruth kleefde haar schoonmoeder aan. Zij ging niet mee. De oprechte keus was in haar hart; daar gaf zij uiting aan op de volgende wijze: „Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten om van achter u weder te keren; want waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk en uw God mijn God.”

Zij koos uit genade voor God en Zijn volk en Zijn dienst. En die dienst was voor haar een „liefdedienst”. Het is een dienst die niet één ware dienaar of dienares ooit berouwen zal. „Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten.” Is dat ook de taal van jullie hart? Het was niet de taal van Demas. Welgelukzalig echter, wie het naar waarheid zeggen mag.

Julie aller vriend Ds. H.C.v.d.Ent

BOEKBESPREKING

Boek van Den Hertog's uitgeverij boekhandel b.v., Lange Nieuwstraat 52a, postbus 2421, 3500 GK UTRECHT.

De weg der bekering door L. Capelle.

De volledige titel luidt: De weg der bekering, welke de Drieënige God heeft believen te houden met mij, arm diep onwaardig stof, om mij te roepen uit de duisternis en te brengen tot Zijn wonderbaar licht. Aangetekend door mij L. Capelle tot een nalatenschap voor mijn lieve betrekkingen en vrienden, of het de Heere Jehova nog mocht believen het een of ander, hierin aangetekend, te gebruiken als slijk in Zijn alvermogene Godshand. Het boek bevat eerst twee voorberichten van T. van Drimmelen te Slikkerveer en daarna een brief van Capelle aan zijn geliefde betrekkingen en vrienden. Daarin vermeldt hij dat de Heere hem uit loutere genade verwaardigde om van tijd tot tijd aantekeningen te maken. Zijn wens is, dat deze na zijn dood niet in een verkeerde weg bewaard zullen worden om er zich op te verhoorvaren, maar dat de Heere het moge behagen zijn woorden of schrijven tot hun bekering nog vruchtbaar te maken.

Capelle werd te Zaandam geboren op 25 april 1831 en stierf te Maassluis op 9 juni 1905. Over de laatste jaren van zijn leven vermeldt hij niets. Aan het einde van zijn verslag volgen nog enige brieven aan vrienden. De laatste is van 9 maart 1905, dus juist drie maanden voor zijn heengaan. Uit die brief blijkt al, dat hij lichamelijk achteruit gaat. Hij heeft een bewogen leven gehad. De Heere heeft hem opgezocht, geleid en onderwezen. Hij verzwakte in de kracht van zijn leven en kon zijn werk niet meer doen. Hij verviel tot armoede, maar de Heere redde telkens uit. Hij ging boeken verkopen en inbinden en kon zo nog enigszins in het levensonderhoud van zich en zijn gezin voorzien. Hij vond in kerkelijk opzicht niet veel rust en werd tenslotte onkerkelijk.

We behoeven geen woord van aanbeveling te schrijven. Dit boek is al bij velen bekend-de 8e druk verscheen-en heeft goede ingang gevonden. Wanneer het op rechte wijze gebruikt wordt kan het ook nu nog tot zegen zijn.

Het boek telt 208 pag., is keurig uitgegeven en kost gebonden f 18,50.

Sieraad voor as en levende Godzaligheid
door Ds. J.A. Anderson
Uitgeverij G.Kool - Venendaal

Dit boekje bevat twee werkjes.

Sieraad voor as is een levensschets van de dames Morton met brieven van hun godvrezende tante. Er gaat een inleiding aan vooraf van D. Maclean. Daaruit blijkt, dat Ds. A. Alexander van Glasgow, een toegewijde vriend, de moeilijke taak om de levensschets op te maken op een aangename wijze heeft volbracht. De natuurlijke terughoudendheid van de dames Morton maakte het erg moeilijk om gegevens te verzamelen. De naam van Ds. Anderson wordt in dit werkje genoemd. Van zijn hand is het andere werkje: Levende Godzaligheid. Dit is zeer lezenswaardig. We zouden er een en ander uit kunnen aanhalen, maar we zeggen liever: men leze zelf!

De vertaling uit het engels is van de hand van J. Kooistra te Ede.

Het kost f 8,90.

B.

vriendin, Mevr. Tims, te preken. Deze oude dame was samen met haar dochter in 1829 te Hertford gekomen: ze hadden de jonge predikant gevraagd om naar een geschikt huis voor hen uit te zien en dat had hij gedaan. Zij bezochten zijn bediening, toen zij in een staat van „overvloedige ijver” was. De oude dame (vijf en tachtig jaar) had gedurende twintig jaar naar vreugde en vrijheid in Christus gezocht en die nooit gevonden. „De fout was meer bij haar leraren geweest”, zegt Bernard, „dan bij haarzelf en ik was precies zoals zij: „die gezichten van vrede voor Jeruzalem zien als er geen vrede is”. Hoewel oprecht godsdienstig was zij door langdurige gewoonte er toe gekomen haar verborgen diepten van vrees en overtuiging te verbergen, omdat zij haast niemand vond, die in staat was in het minste met haar mede te gevoelen en haar te onderrichten hoe die in de rechte weg te boven te komen. Gedurende de tijd van de moeilijkheden van Bernard was Mevr. Tims thuisgebleven wegens toenemende zwakte, maar ze had van haar dochter de nieuwe strekking van zijn prediking gehoord. Bernard vermeed

het gedurende vele maanden om hen te bezoeken, uit vrees dat zij hem zouden verachten, maar op zekere dag ging hij, daar hij een „misschien” op zijn gemoed voelde, haar bezoeken. Tot zijn verrassing heette de oude dame hem zeer hartelijk welkom en ontlokte zij al gauw een verslag van hem over zijn hopen en vrezén. Ze zei, dat die helemaal met de hare overeen kwamen. „Ik was bang”, zei ze, „dat u uzelf teveel naar voren bracht, uw woorden raakten nooit mijn innerlijk”.

„Geen wonder”, zei Bernard, en hij vertelde haar toen van de hulp die hij van de Londense vrienden ontvangen had. „Mr. Bourne was gewoon mij altijd te waarschuwen voor het veronachtzamen of onderdrukken van welke **vernederende** geestelijke overtuigingen ook in mijzelf of anderen. Wanneer iemand uiting geeft aan vrees of overtuiging is het zo vaak de gewoonte van de godsdienstige raadgever om te zeggen: „Geef aan deze zwakte niet toe. Wees getrouw in de dienst van God en u zult gauw beter zijn”. Of: „Geloof, geloof alleen”, zonder onderscheid te maken tussen natuurlijk en geestelijk geloof. Het is beter om uit te zien naar en te wachten op een **levende** hoop. Het Griekse woord leven houdt in een hoop, die ademt, **verlangt en verwacht. En waar zien wij naar uit ? Wel, naar Jezus. Vraag ! Vraag !**”

Terwijl Bernard toenemende **overeenstemming met de moeder** vond, vond hij een toenemende scheiding van de dochter. Op een keer, toen hij op bezoek kwam, vond hij Mevr. Tims ziek en bang voor de dood. Waarom ? vroeg hij haar. „O. het is de overtuiging van mijn eigengerechtigheid” zei ze. Haar dochter probeerde haar te troosten: „Ik weet zeker dat u niet eigengerechtig bent”, zei ze, „ik hoor elke dag uw gebed om verlost te worden door Christus bloed”. Maar Bernard zei: „Ik weet wat u bedoelt, want uw bedriegelijk hart is nog eigengerechtig”. Ze keek hem aan als iemand die **waarlijk** begreep en meevonde, maar het stond de dochter niet aan. Op zijn opmerkingen bracht zij de gebruikelijke algemene tegenwerpingen naar voren, die in wezen hierop neerkwamen, dat haar moeder „natuurlijk” goed met God stond door het consequente en godsdienstige leven dat ze geleid had.

Bernard probeerde te vermijden de dochter te ontmoeten, maar weldra bemerkte hij dat haar geweten waarlijk verlicht werd en haar tegenwerpingen meer waren om achter de waarheid te komen. „Hoe geduldig was de Heere Jezus”, riep hij uit, „met de vrouw van Samaria, toen Hij geen verrassing noch afkeer over de onkunde van haar antwoorden toonde. Langzaam aan veranderde de geest van de jonge vrouw, ze werd arm en nooddruftig en zei later, dat het bijzondere middel door God gebruikt het voorbeeld van nederigheid, ernstig verlangen en berouw was, haar voorgesteld in haar oude moeder.

„Mevr. Tims kwam geleidelijk aan uit al haar wolken en duisternis in een staat van grote geestelijke klaarheid en menigmaal van de hoogste goddelijke troost. Haar woorden daalden van toen aan in mijn hart en de mijne in de hare. Bernard werd dus in haar huis gevraagd om te komen preken.

Dit deed hij. Hij nam als tekst Micha 7: „Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd, totdat Hij mijn twist twiste.....”. Ook al was „de keisteen niet in een springende fontein in mijn hart”, zegt hij, „het was in het hare, zoals ze mij later vertelde. Dit was, geloof ik, door God bedoeld om mij te bemoedigen en dat deed het. Mijn oude vriendin, al was ze haar hele leven lid van de Staatskerk geweest en er aan verbonden, voelde geen geestelijke scheiding van mij als gevolg van wat had plaats gevonden. Te voren werd ik vaak verzocht te denken, dat mijn invloed op haar nu aangetast zou worden en mijn onderwijzingen niet meer van nut zouden blijken, maar daar dit absoluut niet het geval was voelde en erkende zij steeds meer de zegen van God die op haar ziel rustte door mijn bediening, van die tijd tot haar allesoverwinnende dood in de december-maand die volgde. Inderdaad, al haar geestelijke strijd en de overwinningen van haar geloof gedurende deze maanden waren voor mij een indrukwekkend „Ja en Amen” van de Heere op de waarheid en kracht van dat evangelie, hetwelk ik was begonnen te begrijpen. Haar dochter bleef haar gehele leven een trouwe vriendin van de Gilpins.

„Al gauw na mijn onttrekken aan de St. Andrew-kerk waren verschillenden van mijn gemeente (Mr. Maydwell moet er een van geweest zijn) bewogen door een rustige vriendelijke **geestesgesteldheid** en er kwam een vergunning voor een grote zaal, waar we zonder onderbrekingen bijeen bleven komen”. In deze tussen-periode, voordat er een kapel voor Mr. Gilpin in Hertford gebouwd was, ging hij in Hertfordbury wonen, misschien bij die zuster van Henrietta, die al eerder genoemd werd. De omstandigheden waren nu geheel anders voor **Bernard en Henrietta** en hun kleine gezin van twee dochtertjes en een zoontje.

Zijn biograaf schrijft, dat „met een gemoedsgesteldheid als het zijne, Mr. Gilpin het verlies van de omgang met veel geleerde en geachte vrienden, met wie hij in de Kerk van Engeland **verbonden was geweest, pijnlijk** voelde. In zekere mate was hij tot het einde van zijn leven voor deze beproeving gevoelig. Maar desniettemin staande werd hij standvastig gehouden, zich bewust van Gods oneindige genade in het openen van zijn oor voor de woorden van Jacobus: „Hoort, mijn geliefde broeders ! Heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij belooft dengenen, die Hem liefhebben ?” en hem die armoede van geest, nederigheid en genade te schenken, die Christus gezegend heeft”.

Hij was niet de enige in zijn familie, die voor het geweten offers moesten brengen, waartoe hij gebracht werd. Hij stamde af van de eerbiedwaardige Bernard Gilpin, de „Apostel van het Noorden”, predikant van Houghton-le-Spring, die alleen aan het martelaarschap ontkwam door de dood van koningin Maria, en van Dr. Richard Gilpin, die predikant was van Greystoke in Cumberland, onder de regering van Karel II en die van zijn predikantsplaats afstand deed onder de druk van de Uniformiteitsakte.

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer

VAKANTIECENTRUM „DE VERRASSING” TEXEL

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.

Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend-Textel.
Tel. 02223 - 661 of 391.

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierenstraat 43, Rijsburg, tel. 01718-23063
bgg 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijsburg (zonder postzegel)

Voor bijbels, boeken en muziek

is **LINDENBERG** uniek !

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Rustoord „Repos Ailleurs”

U moet of wil er uit om even bij te komen of om wat aan te sterken...of omdat u wat meer aanspraak wenst? Bel dan eens Driebergen 03438-2466. Dieët geen bezwaar. Geen T.V. of radio.

HOTEL

DREYEROORD -

OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

Ongehuwd persoon van Chr. Geref. huize, leeftijd 58 jaar, zoekt

LOGEER RUIMTE

Gestoffeerd.

Bij voorkeur in overwegend prot. chr. plaats in Gelderland.

Brieven onder nummer 12, administratie
Bewaar het Pand, Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

NERGENS BAAT BIJ ?

Probeer dan eens één van de meer dan 40 kruidenrecepten o.a. vernauwde bloedvaten, wisseljaren, vochtafdrijvend, bronchitis, migraine, hoge bloeddruk, niersteen, galsteen, dikke darm, eczeem, blaas en urine, zenuwen, vermagering enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand
à f 12,50

(verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW !!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in **tabletform**
Maandkuur f 15—

Drogisterij

SIKKING

Barnevootestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

Voor al Uw

★ **BOEKEN**

★ **BIJBELS** en

★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

b.g.g 05277 - 2462 Urk.

KINDEROGEN

TRANEN DROGEN

Door Uw hulp: Voedsel, kleding en onderwijs. Voor kinderen in Nicaragua, Guatemala, India, Haïti en andere landen.

U kunt zo'n kind financieel adopteren voor

f 35,- per maand.

Opgeven bij: J. Slot, Rembrandtlaan 10,
Doorn. Tel. 03430-4103